

UČITELJSKI LIST

GLASILO „ZVEZE SLOVANSKIH UČITELJSKIH DRUŠTEV V TRSTU“.

zhaja 1., 10. in 20. vsakega meseca. — Slovenski rokopisi naj se pošiljajo na uredništvo v Sežani na Krasu, hrvatski na naslov: Vinko Šepić, nadučitelj u Buzetu. — Izdaja „Zveza slovenskih učiteljskih društev v Trstu“, za uredništvo odgovoren Silvester Pertol. — List je za člane izdaja brezplačen, naročnina za nečlane L 24.— Upravništvo v Trstu, ulica Molin grande 16, I. n. — Tekoči poštni račun. — Tiska Tiskarna Edinost v Trstu.

Štev. 9

V Trstu, dne 20. marca 1922.

Leto III.

DALEKOSEŽNA INICIATIVA

Varstvo produkcijskih virov je silnega pomena za človeka. Malokaj ima tako dalekosežnih posledic kakor obubožanje narave, pa naj izvira od koderkoli. Zemlja, ki so jo v teku desetletij ali stoletij zanemarili ali celo izropali, je podobna bolniku, ki ga je bolezen strla, da se ne more več povzpeti k polnemu življenju. Kjer žive cele generacije izključno same sebi, kjer jemljejo prirodne darove z obema rokama, ne da bi pomislile, kako pridejo za njimi še drugi rodovi, ki bodo tudi hoteli živeti, kjer ni dalekovidnih ljudi, ki bi pravočasno z odločnimi ukrepi ščitili prirodne vire, polje, gozd, rudnike in drugo, za čase, ki pridejo, tam gre življenje v parabolni navzdol in je vsak dan težje. Vse XIX. stoletje s svojimi borbami in nestalnostjo, s krizami in krči do danes, vsa Evropa, posebno še srednja in zapadna nam priča o tem. Malokatero stoletje je bilo tako barbarsko proti narodi kakor ravno minulo, stoletje liberalnega «gospodarstva» in tehnične neprekosljivosti. Vsa silovita moč moderne tehnike mnogo bolj ruši kakor ustvarja in ohranja, saj je viharo naraščajoča industrija ponekod popolnoma upropastila poljedelstvo (ozemlja v Nemčiji!) in ogromno prometno omrežje je danes prej škoda kot korist državam.

Najtežje je ta nagli «cvetoči» razvoj padel na kmečki sloj. Zemljo in vso posest je napravil kmetu negotovo, parceliral mu jo, da je tehnično obdelovanje nemogoče, odvzel mu je delovne moči, ki jih vabijo zaslužki industrialnega mesta, odtegnil kredit, ki gre za večjim profitom, razen tega pa je vse neprimerno in nesorazmerno visoko obremenil z davki, pred katerimi se ravno majhna, civilizatorno upravičena, važna posest najtežje skrjuje.

Kakor ugonablja velika industrija malo obrt, tako izpodnaša čim dalje bolj tudi malo kmetijo, posebno še tam, kjer obstoji fideikomis in veleposestvo, od katerih je posebno prvo barbarski preostanek. «Moderna» država je samo še pravna institucija, ki ne pozna druge naloge kakor to, da štiti gospodarsko anarhijo pod blestečim napisom «reda, civilizacije, kulture» in kar je še podobnih slepil. Živi samo iz dneva v dan, jemlje krvav tribut širokim slojem, ki propadajo ter vzdržuje to propadanje z armado, sestavljeno iz slojev propadajočih. Kje je potem

volja, kje so sredstva za brambo rodov, ki bodo prišli, za varstvo proizvajalnih virov? Saj se sliši beseda o tem kakor bolesten posmeh, kakor gorjupa ironija, če samo pomislimo na razpad in razsip, ki ga vidimo vseokrog, ki ga preživljamo!

Naša pokrajina, razdejana po vojni in ne ravno bogata produkcijskih virov, trpi toliko bolj ob razmerah, kakršne vidimo preko vsega kontinenta in toliko težje bo življenje nje prihodnjih generacij. Ali se da v takih časih vzlic vsem nepremagljivim oviram ustvariti kaj v korist prihodnosti? Kaj takega, kar bi ostalo in kazalo, kako tudi težki časi rode stvari, ki so morda daleko važnejše in znamenitejše, kakor se vidijo od blizu?

Iniciativa, ki jo je započel provizorični dež. odbor Goriško-Gradišćanske, da se namreč otvori 20 kmetijsko-nadaljevalnih šol v deželi, bi pričala o takem poskusu. Toda poskus je vedno le poskus in če se zbudena misel širokopotezno ne razvije, bomo imeli bore malo od nje. Če se že naše kmetijstvo tako usodno uničuje, je skrajni čas, da se stori nekaj zanj, da bo morda vsaj prihodnost svetlejša, saj ima vsak slab položaj možnost boljšega v sebi. Sicer tudi kmetijsko šolstvo ne bo rešilo kmeta, dokler ne bo sam dobil državnega ustroja v roke, toda velike koristi mu je vendarle lahko, ker poveča umnejšo produkcijo in razvije in usposobi darovite kmečke sinove tudi za javno delo. Resnica je namreč, da ravno delavcev za javnost nedostaja na vseh straneh in krivda radi tega pada na šolstvo, na njegovo uredbo, ki sloni na izdatnem študijskem kapitalu.

Kmetijsko-nadaljevalne šole bi ne bile nikako preveliko finančno breme, ker se s tremi tisoči lir za silo vzdržuje letno en razred v občini. Urediti bi jih bilo treba po vzoru obrtnih šol in podrediti osrednji kmetijski šoli v deželi. Kmečkemu življu bi bilo treba prepustiti precejšnji del uprave, ker le tako bi se razvijale šole praktično in primerno gospodarskim odnosajem v kraju, kjer bi se ustanovile. Po občinah bi bržkone našli dovolj smisla za tako praktično in dalekosežno stvar, kakor je ravno kmetijsko-nadaljevalna šola, toda iniciativa mora priti od deželne uprave. Vprašanje kmetijskega pouka je namreč velika naloga naše samouprave.

IZGUBLJENI IDEALI

(Vtisi z zborovanja tržaškega učit. društva dne 12. 3. 1922.)

Krivica se zлага h krivicí, trpljenje naše raste, pogled v bodočnost nas navdaja s strahom. In vsi čutimo, da se bo naša stavba zrušila, ko bo mera polna. Nad našimi glavami se bo zrušila. Danes je žrtev ta, jutri bo drugi; letos dvanajst, prihodnje leto morda kaj več! Vsi vemo to! Pa vemo tudi kje je rešitev — A troje vrst nas je!

Prvi so fatalisti, ki gredo z viharjem, ker je pač tako usojeno; drugi so prestari in imajo kopo otrok; tretji premladi, ki se še niso stalno usedli, ki zbirajo moči za poznejši čas — ako jih ne dohiti kopica otrok.

In tako gremo vsak svojo pot in eno samo; gledamo, se zgražamo in čakamo, kedaj zadene nas.

Ko je udarec prehud, se pač strnemo in — protestiramo! Proteštiramo in ne verujemo, da bo protest kaj pomagal. A tako je bilo vedno v navadi in zakaj bi vpeljavali novotarije?

Da si olajšamo vest, podrezamo v odbore in jih kličemo na odgovor. Odbori pa so taki, da se nimajo kam nasloniti. Če bi pokazali pest in izdali parolo: hočemo, bi se oporno ogrodje po-

rušilo in polovica bi ga splavala v reko krumirstva. In tako so odgovori vedno enaki in vedno isti: smo poizkušali, smo vložili — ali —

Stoštirideset nas je in še čez! Če bi bili v odločilnih trenutkih eno samo telo in ena sama pest, bi nam ne bilo treba ne poizkušati, ne vlagati. Tako pa smo brezpravni, sila brez ogrodja in moči. To tudi sami čutimo! Ko zaslišimo vest, da jih pojde še nekaj po poti dvanajsterih, zmignemo z rameni: kaj hočemo, razrede bodo združili, zahteva časa! — A kakšni bodo taki razredi? — Prenapolnjeni seveda, a kaj hočemo!

Tako se rahljamo in tako hodimo narazen; od leta do leta bolj narazen! —

A kje tiči vzrok vsega tega?

Mislím, da v povojni psihozi! Egoizem nas preveja skozi in skozi, sega nam do hrbtenice. Povsod iščemo programe, povsod samo cilje. Program in cilj pa bodi kruh in samo kruh! Nad krivicó se zgražamo samo tistikrat, kadar se bliža našemu krogu! Še več: zgodi se krivica voditelju — zgražajo se voditelji; zgodi se suplentu, protestirajo najbrezpravnejši našega stanu.

Nekoč so nas vezali ideali — a to so danes samo še spomini iz polpretekle dobe.

Josip Ribičič.

FELJTON

CANKARJEV ZBORNIK.

Narod — to je: ofrakani farizeji v cilindrih in lakastih čevljih, s trebuhu in političnimi dogmami, z odlikovanji in državniško počesanimi bradami; — ta narod še nikoli ni dal cestinarju, kar je njegovega. Kar je Cankarjevega, to so umetniku priznali in njegovemu spominu pri nas dali cestinarji sami, resnični sinovi domovine, pa zopet ne občani iz doline šentflorjanske, marveč tisti nemirni mladi, gibki ljudje, ki gledajo na umetnost brez dolgega obraza, prepričani, da je nanjo samo tako gledati treba. Nekateri od teh mož, ki vedo nadpovprečnih stvari pomen, so tudi sprožili misel o Cankarjevem zborniku.

Dolgo ni knjiga izšla. «Ljubljanski Zvon» jo je oznanil leta 1919., obetal 1920., in potem zopet v začetku 1921. Dobili pa smo Zbornik šele lani pod zimó.

«O Cankarju se bodo pisale knjige», pravi v uvodu Zbornika Ivan Prijatelj. Označil je tam sodobno umevanje Cankarja na moč karakteristično. Kajti res je: o Cankarju se govori in piše, povečuje se njegov duh in slavi spomin — a temeljite analize, ki bi predočila v posameznostih ves Cankarjev pomen za slovensko slovstvo, njegov vpliv na umetnost in kulturo — takega dela danes še pogrešamo. Ga bomo kmalu dobili? Ne prerokujem. Rod naših pravih slovstvenih zgodovinarjev šele dorašča. Kar imamo dozdej napisanega iz te stroke, je z edino izjemo Prijatelja skozi diletantsko in površno. Resnica je namreč, da «naša slovstvena zgodovina, znana pod firmo Kleinmayer — Glaser — Grafenauer še ni napisana z umetniškega vidika» (dr.

Prijatelj). Bodi v nas vera, da pričujoči zbornik ni slučajen, nego stvaren pojav in izraz stremljenja po osvoboditvi iz spon te nečastne tradicije.

Vsebina knjige je obširna, raznovrstna, in, kar je za poznavavca in poučevavca Cankarjevega duha in dela najbolj merodajno, dovolj neposredna. Po vrsti navajam najprej sestavke, nudeče bistvenega vpogleda v življenje, snovanje in delo onega, čegar ime knjiga nosi.

Zbornikov uvod je iz peresa Ivana Prijatelja. Vrlin njegovih študij menda ni treba podčrtavati posebej. V portretu «Domovina, glej umetnik!» Prijatelj razpravlja o bistvu Cankarjevega problema, imenujoč ga «slo po lepoti». Tako ga razlušči, obrazloži in utemelji, kolikor mu je na tesnem prostoru najboljše mogoče.

Kmalu za Prijateljvim esejem sledita dve Cankarjevi avtobiografiji; dobrodošli sta zlasti kot tolmač in pojasnilo k posmrtni zbirki proze Cankarjeve «Moje življenje». V Zborniku je objavljenih tudi nekaj pesmi iz Cankarjeve mladostne dobe; kali, iz katerih je pognala mejstrova prva knjiga in edina C. zbirka verzov «Erotika». Dragocen prispevek so Cankarjeva pisma Aškercu, ki z moško roko pišejo ozadje literarno-umetnostnega spora med duhovi naše moderne in najboljšim slovenskim epikom Aškercem. Tu imamo priliko spoznati Cankarja kot moža enega kova, ki ni nikoli potvarjal resnice, bivajoč v življenju prav tako iskren kakor v umetnosti. Podobne črte Cankarjevega značaja razodevajo tudi Cankarjeve sodbe o lastnih dramah. Posebne omembe vredno je dalje «Cankarjevo predavanje o slovenski literaturi», katerega je mojster govoril na učiteljski skupščini v Sv. Trojici v Slov. goricah spomladi l. 1911. Poleg citiranih se v Zborniku nahaja še nekaj sestavkov. Vsi niso enake

vrednosti, zato jih navajam le po piscih in naslovih: Dr. R. Molè: Kette v novomeški zadrugi. — Cankar v «Slogi». — C. Golar: Moji ljubici Ani. — Cankar v album rodbine Kesslerjeve na Bledu. — Borutovič Niko: Cankarova subjektivnost. — Dr. A. Šerko: «Polikarp». — Cankar pred sodnijo. — Dr. B. Vybiral: Cankar a my. —

«Cankarjev zbornik» izpolnjuje svojo nalogo: bravcu predoča Cankarja kot umetnika in človeka. Ne pači njegove podobe, niti jo olepšuje, temveč

jo podaja tako kakor zasluži to vsakdo, ki se o njem gradivo za pravo zgodovino šele zbira in pripravlja.

Oprema Zbornika je lepa. Oblika moderna, sodobna, lična, tisk čeden, papir dober. Naslovni list je okusen. Zunanja plat dela pa je tudi diktirala ceno, ki jo je nastavilo založništvo «Tiskovna zadruga» v Ljubljani: knjiga stane broširana 18 Din = 72 jK.

Stano Kosovel.

POLEMIKA

NEKOLIKO ODGOVORA „TISKOVNEMU DRUŠTVU“ V PAZINU

V št. 1. febr. t. l. je tov. Iv. Vovk po zaslugi ocenil koledar «Tiskovnega društva» v Pazinu za l. 1922. Podpisani ne poznam «Istranina», a bo približno tak, kakršen je koledar «Goriške matice» za l. 1922. S tem je povedano dovolj. «Tiskovno društvo» je povrhu še priznalo v «Pučkem prijatelju» dne 9. t. m., da se je «sa koledarom zbog naših općenitih jada i nevolja prekasno započelo». Z vso upravičenostjo je tov. Iv. Vovk obsodil potratno razsipanje z dragim papirjem in tiskovnim črnilom, «ker postaja ta naš narodni greh že nalezljiv!». Zahteva, naj bo dobro, zdravo in lepo, kar gre med ljudstvo in dostavlja, da je graja «Istranina» splošna.

«Tiskovnemu društvu» seveda taka pohvala ne ugaja. Ker je tudi urednik hrvatskega dela, «Učiteljskega lista» napravil na račun «Istranina» opazko «omalovažuj učitelja, gdje možeš, a rabi ga kao — mađarca», so gospodje pri T. d. hudi in se v «Pučkem prijatelju» vsak dan bolj čudijo «Učit. listu». Ko bi se samo čudili, bi «Uč. list» prav gotovo lahko molčal. Toda gospodom ni všeč, da je uredništvo «U. l.» priporočilo «Komunistični koledar». Če je «Istranin» slab — tako rešujejo koledar — je pa naroden, «Komunistični koledar» je pa internacionalen, zato gotovo ne more biti dober! In ker je tako in nič drugače, pričakujemo, da bo naše hrvatsko učiteljstvo napravilo red v svojem glasilu!

Ne, gospoda! Na tak način ne boste «Istranina» rešili! Če je res slab, ne bo nikdar dober! Le še pojem «naroden» kompromitirate, če ž njim hvalite proizvod, ki ni na višku. Tudi če se obregnete ob Kom. koledar, ne bo «Istraninu» pomagano, zakaj po vaši logiki bi bil Zagreb lepši kot Pariz samo zato, ker je hrvatski. In pa še nekaj, da bodo stvari na mestu! Kritik «Istranina» se je podpisal, kakor se je podpisal kritik «Komunist. koledarja». Pripomba uredništva pri kritiki «Kom. koledarja» pa je slovenska! Zakaj tedaj ne ločite, kaj dobro veste, da ima slovenski del «Učit. lista» samostojno in hrvatski del istotako svoje uredništvo? Če «Istranin» ni pohvaljen, ni slovensko uredništvo nič krivo in ravno tako je hrvatski ured-

nik nedolžen, če se je priporočil «Komunistični koledar». Da je ta priporočen objektivno in po vesti, dokazuje najbolj pristavek, da se K. k. lahko postavi v vrsto s Krekovim «Socializmom», Ušeničnikovo «Sociologijo» in Mahničovo «Več luči», torej z deli treh velikih duhovnikov, ki niso nikdar bili komunisti!

Da bi pa strašili izobražence s komunizmom le radi tega, ker je — internacionalen, je tudi izvirno! Krščanstvo na pr. ni nič manj internacionalno in vendar ni zategadelj zavrgljivo! Časi so minili, da bi ljudem še kaj dokazali s takimi blestečimi dokazi, gospodje pri «Tiskovnem društvu»! Najboljši je še vaš argument: pričakujemo, da se napravi red. In sicer naj ga napravi na ta ukaz učiteljstvo nad učiteljstvom! To je razložno in jasno! Učiteljstvo si upa imeti svojo besedo in svoje mnenje? Nezaslišano! Kam smo pa prišli? V kakšnih časih živimo? Učitelj, pa neodvisno mnenje? Učitelj, pa ne vpraša prej «Tiskovnega društva» v Pazinu, kaj je prav in kaj narobe? Ne, to ni več v redu in treba ga je napraviti, a naglo, da ne zapravimo ure milosti, zakaj tako ukazuje «Tiskovno društvo» v Pazinu, najvišja oblast nad Zvezo slovenskega učiteljstva Jul. Krajine!

J. Pahor.

MLAJŠE UČITELJSTVO IN IZPRAŠEVANJE VESTI

Tovariš Kosmina nam v zadnji številki «U. L.» piše pod naslovom: «Izza velikih počitnic», kako nas beneški Slovenci občudujejo, ker imamo — druge sort šole — in drugačne učitelje» in čudno hitro spozna, da nismo vsi tega vredni in potem sledi pridiga o izpraševanju vesti, ki se končuje:

«Te vrstice naj veljajo v prvi vrsti mlajšim polovičarjem, posebej še mojim nekdanjim součencem in mladim učiteljem!»

Nisem njegov nekdanji součenec, sem pa njegov mlad tovariš, zato skromno odgovorjam; ostalo prepuščam njegovim nekdanjim součencem.

Učiteljevanje je delo, pri katerem se ne da kar tako diferencirati mladega in starega učitelja z ozirom na dovršenost dela v šoli. Možno je soditi in priti do pojmov «dober učitelj» in «slab učitelj», pri čemer pa mislim, da ne pride starost v poštev. Če pa misli tov. Kosmina, da pride ta v poštev tako, da pade pojem «dober» na starejše in «slab» na mlade (polovičar), mu svetujem, naj vpliva na zavode, da ne bodo več pošiljali v svet mladih učiteljev. Za te, ki so že tu, poskrbi on!

Tov. Kosmina govori kakor star tovariš, ki misli, da so njegovi nauki neobhodno potrebni in čuti potrebo, da se ves duh časa ustavi in občuduje nje-

govo že preživelo delo. — Mislim pa, da spada oboževanje vsega kar je starega in prezir do mlajših v muzej predsodkov in ne v sedanjo dobo!

Tov. Kosmina vidi okoli sebe trumo mlajših polovičarjev, kopico svojih nekdanjih součencev in vrsto mladih učiteljev in jim pojasni odkritosrčno: zanič ste, izprašajte si vest! —

Sem prijatelj odkritosrčnosti — a mislim, da

predno kdo izreče tolikim učiteljem tako obtožbo, mora biti velik človek ali velik polovičar!

A tov. Kosmina je trezen človek. Dobro je premislil o mladih in ni obupal: mogoče se da vendar kaj doseči! — In za začetek je spisal članek s pridgico in potem... potem nam mogoče otvori kak pedagoški tečaj po vzorcu Hreščakove «Samoizobrazbe mladih».

Daj Bog, potrebni smo!

Josip Mislej.

IZ ORGANIZACIJE.

Pazinskem hrvat. učitelstvu 1. javljamo, da mogu dignuti «Zvezin» koledar «Rčni zapisnik» kod predsednika u Buzetu, te kod tajnika u Pazinu. Cena mu je L 3'50.

2. Društvene dužnike podsečamo, da ne zaborave namiriti staru i tekuću članarinu.

3. Je li tko što dučuje pokojnoj «Našoj nadi», nek i to namiri «Zvezi» (Ant. Germek, (Trst, Sv. Ivan 950). Neraspačane brojeve nek se povrate takodjer na gornji naslov.

4. Javljamo ujedno, da će naše udruženje držati svoju glavnu skupštinu po svoj prilici za Duhovskih praznika. Po § 24. društva. pravila pozivljemo svoje članove, da pripreve i predlože predsedništvu referate, ako žele da dodju pred glavnu skupštinu. O nepripravljenim predlozima može skupština raspravljati, ako to sama zaključí. — Molimo, da nam se što huje jave rasprave i predavatelje znanja našeg radi. —

5. Molim školske i učiteljske vesti iz čitave Istre. Gde ste društveni predstavnici i odbornici? Oni, koji nisu zadovoljni sa «Učitelj. listom» i ga kritikuju, prvi su pozvani da suradjuju u njemu i pišu — pak će biti list — bolji, i bit će redal!

Da li se sporazumismo? Predsednik.

Goriško učiteljsko društvo je zborovalo dne 2. marca t. l. v Gorici pri «Zlatem jelenu». Zborovanja se je udeležilo 110 tovarišic in tovarišev iz goriškega okraja in tov. Kosmina iz Nabržine. Razveseljivo je bilo, da so se nekateri tovarišice) po dolgem presledku zopet približali naši vrsti in upamo, da ostanejo tudi v bodoče zvesti sobojevniki v naši organizaciji. Vsak tovarišica) pa naj vpliva še na ostale tovarišice), ki se še izogibljejo naše družbe, da se i oni pridružijo naši falangi.

Po pozdravu se spomni tov. predsednik Križman v toplih besedah prerano umrlega tovariša Davčina Cenčiča, ki je bil zelo marljiv, vesten ter naroden tovariš in učitelj ter tovariša Janka Gerželja iz tolminskega okraja, ki je bil tudi zaveden, blag in priljubljen tovariš. Slava njunemu spominu, preostali pa naše odkrito sožalje!

Potem poroča predsednik Križman; kot deželni odbornik, da se je razpravljalo pri zadnji seji deželnega odbora o gnotnem vprašanju učiteljstva goriške dežele. Sprejele naj bi se plače za ljudsko šolsko učiteljstvo po Ber. Torrevi tabeli z zvišano stanarino in funkcijsko doklado.

K dosedanji plači prispeva vlada letno okoli 7 milijonov lir in se bo delovalo na to, da bo tudi nadaljevala s tem prispevkom, ker drugače, bi bila dežela preobremenjena. Vso zadevo glede ureditve učiteljskih plač je deželni odbor odstopil šolskemu in finančnemu odseku v nadaljno razmotrivanje in zadnji pondeljek meseca marca t. l. pride to vprašanje v plenum deželnega odbora.

Predsednik šolskega odseka v dežel. odboru je naš tovariš Ignacij Križman.

Pročn'i, katero so vložile tovarišice glede celibata, so pa bili gospodje pri seji dež. odbora nasprotni. Zato se je o tem perečem vprašanju razpravljalo tudi pri učiteljskem zborovanju, kjer se je prišlo do zaključka, da se k isti prošnji dostavi še nekatero pripombe in predloge. O tej zadevi se bo dež. odbor zopet pečal v prvi svoji seji.

Dalje misli deželni odbor ustanoviti prihodnje šolsko leto še 20 novih kmet. nadaljevalnih šol in jih tako polagoma razširiti po vsej deželi. Za letošnje velike počitnice pa bo tečaj v Gorici na kmetijski šoli za učitelje, ki žele poučevati na kmet. nadaljevalnih šolah.

Po daljšem odlašanju se je priklopil goriški deželi tudi postojnski, idrijski in trbiški okraj in je s tem tudi zjednačena plača tamošnjih tovarišev(ic) s tovariši goriške dežele.

V zadnji seji goriškega izrednega pokrajinskega odbora je bil tudi sprejet predlog kom. dr. Pettarina glede ohranitve deželne avtonomije.

Po končanem pročilu predsednika tov. Križmana je poročal podpredsednik tov. Urbančič zelo obširno o šolski avtonomiji ter je predlagal sledeče resolucije: 1) da se nemudoma sestavi deželni šolski svet; 2) da se uvede redno poslovanje okraj. šolskih svetov, kjer jih še ni, ali so zanemarjeni in 3) da se takoj razpišejo mesta učiteljev(ic), kjer so prosta.

Resolucije so bile sprejete soglasno in se odpošljejo potom (federacije) združenja slovenskega in italijanskega učiteljstva deželnemu odboru, okraj. čelstskemu svetu, general. civilnemu komisariju v Trstu in osrednji vladi v Rimu.

Zelo je bilo zbrano učiteljstvo ozlovoljeno nad neslanimi opazkami urednika) v «Učiteljskem listu». Skoraj ga ni dopisa iz goriškega okraja, da bi ne bilo nepotrebnih pripomb. Pri vsem se opazja le neko mržnjo do gotovih oseb.?) To ni lepo!

Pevovodja tov. Paljk je določil pevsko vajo 16. marca t. l. v Gorici (v Novem domu I. nadstropje, dopoldne) ter opozarja pevke in pevce, da bodo redno prihajali k pevskim vajam.

Tov. Kosmina iz Nabržine priporoča goriškemu učiteljstvu, naj se bolj pridno udeležuje tečajev samoizobrazbe. Po daljši debati glede teh tečajev se je uvidelo iz izvajanj posameznih tovarišev, da so Opčine preoddaljene za goriško učiteljstvo za prirejanje takih tečajev, bolj primeren kraj bi bil Štanjel ali Gorica. Več o tem vprašanju bo poročal pri prihodnjem zborovanju tov. Reja. V tečaj se je tajniku takoj prijavilo več tovarišev in tovarišic. Gotovo pa število še naraste, ker e zanimanje za te tečaje vedno večje. Kdor se še želi udeležiti ime-

1) To ni povsem točno. Opazka o Zvezinem pevskem zboru v 3. let. številki ni bila moja.

2) Kaj vam ne pade v glavo!

novanih tečajev, naj to sporoči tajniku tov. Rojcu v Dornbergu.

Tov. Lojze Urbančič sporoči, da je dala slov. stavbena zadruga v Vrtojbi ljudskemu in obrtnim šolam v Vrtojbi, Mirnu in Rukovici več tisoč lir za šolske potrebščine in poleg tega še pridnejšim učencem obrtnih šol lepe nagrade; zato pa svetuje, naj učiteljstvo povsod priporoča našemu ljudstvu, kjer so vasi porušene vsled vojnih dogodkov, le slovenske stavbene zadruge.

Konečno naznani še predsednik tov. Križman, da bi se otvorile slovenske šole tudi v Devinu in Doberdolu, a manjka učnih moči ter naproša zbrane tovariše, če vedo za kakšnega prostega učitelja(ico), naj ga prijavijo, da bi sprejel eno teh mest, ker tamošnje ljudstvo želi pouka.

Po zborovanju se je predstavila deputacija goriškega učiteljstva pod vodstvom drž. poslanca dr. Podgornika vice-general. komisarju Maggioni-ju, ga pozdravila v imenu učiteljstva kot svojega predstojnika ter mu potožila vse težnje in preganjanja slovenskega učiteljstva in sploh slovenskega šolstva v zasedenem ozemlju. Gospod kom. Maggioni se je zanimal za vso zadevo ter obljubil svojo pomoč.

Prihodnje zborovanje se vrši prvi četrtek aprila t. l. v Gorici z željo, da bi bilo prav tako lepo obiskano kot zadnje.

R.

Zborovanje učiteljskega društva za tolminski okraj dne 2. marca pri Sv. Luciji. Predsednik Jos. Rakovšček pozdravi 39 navzočih tovarišev(ice) ter želi večjega zanimanja za organizacijo.

V sožalju se spominja tov. Janka Grželja, agilnega narodnega delavca ter bistrega poznavalca šol. zakonov, ki smo ga včeraj izročili hladni zemlji na Pečinah.

Nadalje pojasni šolsko avtonomijo avstrijskega režima, ki je obstajala v krajnem, okrajnem, deželnem šol. svetu; poslednji je bil zastopan le po uradnikih, dočim sta bila prva dva demokratična.

Sedanji goriški deželni zbor kuje novo postavlo glede šolske uprave; ta postava pa zna precej skrašati še ono malo prejšnjih pravic.

Tudi se mislijo zopet uvesti plačilni razredi in petletnine ter odpraviti Torrejev zakon.

Sprejmejo se sledeče resolucije:

1. Vlada se pozivlja, da čimprej uspostavi najširjo šolsko avtonomijo ter oživi krajne, okrajne in dež. šol. svete.

2. Deželni zbor se pozivlja, da uredi šolske zakone

in prejeme tako, da bodo stanu primerni in učitelju ne bo treba iskati postranskih zaslužkov v škodo šolskemu napredku. Zajedno naj se prepovejo učiteljstvu postranska plačana opravila.

Nato povzame besedo tov. Filip Podgornik o učiteljski samopomoči. Poročča obširno in stvarno in sklene:

Zveza naj izgotovi vsakemu članu tiskana pravila o samopomoči v proučevanje in zadeva se potem odda delegacijskemu zborovanju.

1) Pravila naj bi se nujno vrcčila, da bi se to že lahke obravnavalo na prihodnjem zborovanju.

O učiteljski knjižnici predava lepo in izbrano tov. C. Drekonja, in sicer:

a) O zanimanju za knjige.

b) O naročilu knjig.

ad-a) Referent se čudi nad nepovoljnimi uporabljanjem šol. knjižnice, zlasti znanstvenega dela. — Mlajši naj bi pa segli po strokovnih delih.

Referat objavi v listu predavatelj sam.

Ker je zborovanje predlagalo in odobrilo, se sklene naročba nemško-slovenskih pedagoških in socioloških proizvodov, vseh naših literarnih del od l. 1914. naprej ter vseh revij: Slov. šol. Maticice, Slov. Maticice, Ljublj. Zvona in Socialne knjižnice v Trstu.

Točka o def. nameščenju se opusti, ker ni danes zadostnega zastopstva.

Predsednik vnema k naročitvi «Novega Roda» in za agitacijo ter poda seznam šol, ki so nanj naročene.

Tov. H. Močnik javi o solidni in lični vezavi, ki jo vrše nekteri njegovih učencev v Sebrejlah po njegovem navodilu in bi bilo zeleti, da se odzovejo šolske knjižnice glede vezave, kar priporoča predsednik, ker se ne išče pri tem nikakršen dobiček.

Predsednik pozdravi novopristopivše člane, ter izraža zadovoljstvo, da so vsi razen enega organizirani.

Četudi mala udeležba, je bil potek zborovanja prav živahen in zanimiv.

Prihodnje zborovanje se vrši v Kobaridu.

1) Saj je že bila enkrat na delegacijskem zborovanju Pravila naj objavi izvoljeni odsek v stavovskem glasilu, ruštva jih pretresejo in glasirajo, delegacija pa odobri po predloženih končno veljavni redakciji.

U.

Samozobrazba. IV. sestanek učiteljstva tržaškega in sežanskega okraja bo dne 25. marca ob 11. uri prep. na Opčinah.

ŠOLSKE VESTI.

Progonstvo istarsko-hrvat. učiteljstva. Doznajemo iz neizravnih izvora, da su se 1. proš. febrara bila službeno umirovljena četiri hrvatska definitivno nameštena učitelja, bolje: upravitelja hrv. škola okolice Pula, i to: Antun Zmak (Medulin), Ant. Zucco (Altura), Mate Zucco (Ližnjan) i Josip Lukež (Premantura). Ne znamo, u čemu se oni ogrešili o zakon, da ih škol. vlast umirovila onako mlade, zdrave i u muškoj zrelosti. Nije nam dalje poznato, kako se glasi njihov dekret umirovljenja, a nito to, da li su bili ovako kruto kažnjeni čak i bez istrage. Pošto nijesu učiteljstvu Istre do danas ustanovljene stalne plaće, a niti mirovine, držimo stalnim, da su bila spomenuta naša četiri čestita suzvanika umirov-

ljeni temeljem starog istarsko-austrijskog zakona, što znači, da su penzionirani vrlo niskom mesečnom penzijom, kojom ne će moći pogotovo živeti. Pošto lično poznamo svu četvoricu progonejenih kolega, uvereni smo, da se o zakon ogrešili nisu, pak je njihovo umirovljenje pljuska pravici, te opet jedan slučaj progona i nasilja u političke svrhe, naime da oni ustupe mesta — talijanskim učiteljima, i da se dotične hrv. škole potalijanče. —

Pošto je stvar vrlo znamenita, vratit ćemo se na predmet, čim dobijemo podrobnijih vesti. Nije to malenkost po narodnu prosvetu u našoj Istri umirov. četiriju narodnih prosvetitelja. Kad bi oni zavredili, da ih oblasti i zakon proganja i kazni, ništa ne bismo mogli prigovoriti; al ako je njihovu umirovljenju jedinc razlog taj, što su rodom i mišljenjem Hrvati i da se ih prisili da ostave Istru, e onda postaje njihove

va osobna stvar naša javna, učiteljska i narodna, te je sveta dužnost njihovih predstavnika zauzeti se za progonjene žrtve nakanom, da ostanu u svojoj domaji i nadalje kulturni radnici.

Učitelji bez plaće. Još i danas, nakon šestmesečne svoje službe, jesu hrvati, mladi učitelji u Istri bez plaće. Kažemo — hrvatski, budni dvojimo, da bi sadašnje vlasti tako dužno otežale s nakazanjem plaća talij. učiteljstvu. Bilo jedno ili drugo — ova činjenica ne služi na čast i pohvalu škol. vlastitimo te Zemaļ. odboru u Poreču. Ne znamo, kakove pojmove imadu naši ključari blagajna o materijalnom stanju našeg učiteljstva.

Oni su sinovi seljačkih roditelja, koji ih ne mogu pomoći s Hranodavci opet ne mogu onako na veru davati hranu šest meseci bez plaćanja nikomu, pa ni — učitelju. Stupili su ovi u život puni nada i dobrih nakana, a evo prvi nastup u službu i život razočarao ih i poništio.

Već prvih dana svoje delikatne, prosvetne, idealne službe oćutili su jedino oskodicu, gol uniu i — sramotu, al' ta sramota pada na one, koji brezbrizno i vdobno sede u svojim uredima. Kojim oduševljenjem i samozatajom mogu ovi naši bezplaćnici stopiti u školu? Tu se hoće moralne sile, da mogu vršiti svoje dužnosti. Mi molimo ove svoje mlade suzvanike, da se ustrpe i da ne gube učiteljske ideale i nade — u svetlije kulturne dane! — Molimo «Zvezu», da posreduje. —

Došla na red — Liburnija. Istarska zaćušļjiva društvena, školska i politička atmosfera, puna bakcila i miazma, tako se visoko već popela, da prelazi našu Učku-goru i zapļuskava našu lepu Liburniju, koje je dosad nekako radi svoje etnografske čistoće ostala netaknuta, barem što se tiče školstva. Doznasmo, da su zadnjih dana poslale školske oblasti u onu našu devičansku čistu Materiju talijanskog učitelja, koji će na tamošnjoj slov. školi podučavati talij. jezik. Poznamo mentalitet i tendencije naših vlasti, bolje rečeno, polit. stranka, pak držimo, da taj «kulturonosac» ne pozna slov. jezika, a iz toga slede mnoge žalosne posledice. Prva: ne će se on moći snaći u slov. školi; ne će razumiti dece, a deca njega; deca će mu biti nemirna, pošto ni dete (a ovo najmanje!) ne može čitav sat mirno slušati nerazumljivo govorenje, pak će biti u školi nemira, on će ga nastojati postići strogošću, šibom, šakom — ne će ići. Doći će nato prosvedi sa strane roditelja, a svemu tomu — bit će odgovoran i sukriv dot. upravitelj škole. Bit će on na mukama i — trpet će i bit će progonjen, — a ne učitelj talij. jezika. Sledi odatle još mnogo drugo zlo. Kazat će se n. p. da je narod — proti državi; a slov. upravitelj škole kao «nesposoban» doći će u crnu knjigu. Na njegovo mesto doći će prije ili kasnije — sasma «sposobni» koji talij. učitelj, koji će dalje — raditi na polju — kulture, mira i reda. —

— Doznamo ujedno, da će kot. škol. oblast u Voloskom (nadzornik Pečan) poslati 17 talij. učitelja na hrvat. i slov. škole kotara. Liburnijo, Liburnijo, što si Boğu sakrivila!

Načrt šolskega zakona v Jugoslaviji, katerega je izdelał Vl. Radojević, načelnik oddelka za osnovno školstvo v ministrstvu prosvete, postavlja za ljudskošolske nadzornike samo profesorje srednjih škol. Temu se je uprlo vse ljudskošolsko učiteljstvo, ki noče nad seboj birokratičnih gospodarjev, temveč hoče v svoji sredi nadzornike — svetovalce in prijatelje, ki tudi temeljito poznajo ustroj in potek osnovne škole.

Čtivo. Važen činitelj pri ljudski vzgoji je ravno dobro izabrano čtivo. Toda motili bi se, ako bi to čtivo nudili šele odraslim, mladino pa bi pustili brez vsega. Vsepovsodi se glasi klic:

«Mladina je naš up v boljšo bodočnost!»

Zatorej je treba mladino že v ljudski šoli privaditi čtivu knjig. To se je sicer dogajalo že od vsega začetka v ljudskih šolah in še v času, ko šola ni imela istega pomena, kakršnega ima dandanes. Šola je bila takrat strogo «politicum» po izreku cesarice Marije Terezije in je še dandanes. Pa v škodo človeštva, kajti šola ima odgajati le nepristranske ljudi ter jih samo usposobiti v to, da bodo znali ločiti slabo od dobrega, torej samostojnega človeka.

Zato tudi ni na mestu, da je v naših učnih načrtih vsemoğoa učna snov, in pa ne prostora ne časa za odgojo. Pa ti pride potem tak človek med svet, poln domišļjavosti o svoji učenosti in nesposoben za resničen svet. Taka je današnja šola, vzrasla po raznih načrtih gospode pri zeleni mizi, in z lepo donečo etiketo na zunaj; ljudska šola.

Pred kratkim se je zgodil na Dunaju velevažen slučaj, mimo katerega ne smemo iti, namreč na poziv mestnega šolskega sveta, v katerem sedijo res priznani šolniki, se morajo po vseh mestnih šolah izločiti iz knjižnic vsa dela Kristofa Šmida, Špillmana ter drugih v vrednosti 60 mil. Kron. Ta odlok je vzbudil velik sum pri drugih strankah (v šol. svetu sedijo tudi socialisti).

Toda negledè na to, da je sprožila to misel socialistična stranka, oz. učitelji — socialisti, se mora vseeno pripoznati, da spisj Kristofa Šmida itd. ne spadajo več v šolarske knjižnice. In zakaj? Po vseh njihovih delih mrgoli vsepolno samih moralnih pridig, dejanja in osebe se mrevarijo med seboj in vse šepa. Sicer pa je sam Kristof Šmid pripoznal, da so njegovi spisi nastali v sili in v času, ko ni bilo še nikake knjige za mladino. Pa tudi jezik v prevodih ni lep, ni čist.

Naša mladina pa rabi nekaj lepega in ravno v sedanjem času najhujšega materializma, ko vidi vsepovsodi le dobičkarstvo, razne goljufije itd.

Ako bi se človek z resnostjo lotil čiščenja naših šolarskih knjižnic, tedaj bi našel mnogo slabe tvarine, nepotrebne snovi. Mlada duša je čist studenec, katerega pa mi prav pridno kalimo ravno s slabim čtivom. Pri presojanju knjig in knjižnic, naj vendar ne bo merodajno le število knjig, temveč njih vsebina, kakovost knjige. Vsled tega naj bi ne bilo v šolarski in sploh v vsaki knjižnici knjige, katero ni preje prebral dober knjižničar, pa najsibo tudi kak drugi človek in ne zgolj učitelj. Vsakdo vè iz lastne skušnje, kako malo jih je, ki bi znali dati pravo sodbo o knjigi; mimo lepote v knjigi gredo ter jo kratkomalo zavržejo.

Zato pa: v šolarske knjižnice spadajo dela najboljših mož in ne zgolj spisana za mladino. Nemalokrat naletiš v knjigi, namenjeni za odrasle, krasna mesta, kar bi prav s pridom lahko čitala mladina.

Nasprotno zopet naletiš v knjigah, namenjenih za mladino, vsepolno sovraštva do drugorodcev, sramotjenja njih običajev itd.

Vsled tega so se v Nemški Avstriji lotili pravega dela, ko izločajo iz šol. knjižnic dela Kr. Šmida, akoravno predstavlja skupna vrednost izločenih knjig samo na Dunaju čez 50 milijonov kron! Boljši je, da so ti milijoni izgubljeni, kakor da bi še naprej zastrupljali mladino.

Herman Kmet.

Pouk petja v ljudski šoli (februar-marec.) Karl Graf opozarja na bolehanje tega pouka posebno radi pomanjkanja muzik. izobrazbe na učiteljskih.

Svetuje, naj se pri vsaki pevski uri porabi nekaj minut za preizkovanje posluha, pravi, da otrok brez vsakega posluha sploh ni, naj ne zanemarjamo nobenega, posluš se razvije včasih pozneje; boječe naj pustimo peti prej s pogumnimi.

Kako naj delamo posebne ritmične vaje; otroci naj s prstom ali svinčnikom tolčejo na klop poče 1 glas.

$\frac{2}{4}$ takt posnamemo po korakanju.

$\frac{3}{4}$ po «pika pok» cepcev.

Kako uprizarjamo skalo na tabli s stopnicami, najprej le skalo 2 glasov navzgor, navzdol, potem 3 itd.

Dalje govori o priučanju oddaljenih intervalov.

Priporoča mnogo vaj v tihem petju.

Svari pred onim zavlačevanjem, ki se tako pogostostokrat čuje pri cerkvenem petju.

Opozarja na pravilno, globoko dihanje, na 3 glavne momente: vdihanje, držanje sape, izdihanje.

Pri podajanju pesmic naj uporabimo vse, kar je lepega v tekstu in v melodiji. Otroško petje naj vpliva blagodejno na poslušalca. Zato ustvarimo prav pravo razpoloženje. — Celo otroke, ki radi kake bolezni v grlu ne morejo peti, privedemo na ta način do miselnega petja in jih pridobimo za plemenito glasbo v zrejših letih. Saj to je pravi cilj našega pevskega pouka sploh: vzgajati prihodnjo generacijo k pravemu umevanju te nebeške umetnosti.

Opazka. — Pri nas pridejo nekateri otroci v 6. razred, ne da bi bili kdaj prej imeli pouka v petju, vse to radi «zlatih turnusov» povzročenih po pomanjkanju šolskih prostorov.

Tako važni vzgojni činitelji se v mnogih razredih zanemarjajo z lahko vestjo, Petje, risanje, telovadba.

Ne samo zunanja disciplina, kar je več vredno, disciplina duše, bi toliko pridobila z omenjenimi predmeti.

Tako se pa loteva te zanemarjene generacije neka podivjanost v kretnjah, v obnašanju in žali Bog tudi v mišljenju.

M. B.

Sociologija kot učni predmet. Več poslancev čehoslovaške republike je predložilo parlamentu načrt, da se uvede sociologija kot učni predmet na učiteljskih, na srednjih in visokih šolah.

† **Janko Gerželj.** V ponedeljek, dne 27. februarja je umrl na Pečinah tovariš Janko Gerželj. Obolel je in po dvodnevnih mukopolni boleznii ga je nenadoma vzela smrt. Pokojnega Janka je poznalo skorajda vse naše učiteljstvo. Bil je mirne in udane nravi. Posebno v poslednjih letih življenja mu je odseval z obraza in iz oči sled zatajenega trpljenja. Kakor poprej, tako je prenašal tudi poslednjo bolezen mirno in udano. Že več časa telesno oslabjen, je ostal duševno do zadnjega čvrst in zdrav. Z umrlim tovarišem je izgubilo učiteljstvo neumornega delavca, ki je bil vedno pripravljen delati v prosep učiteljskega stanu, kakor tudi v blagor celokupnega ljudstva. Stanovska zavest je bila razvita v njem do najvišje potence. Pri slednjem zborovanju je bil zraven, v organizaciji je vedno bodril, delal in svetoval. — Odkrito povemo, da nam bo delo težko brez njega.

Na dan pogreba je prihitelo na Pečine veliko število učiteljstva, da se poslovijo od draga tovariša. K pogrebu so prišli njegovi prijatelji; šolska mladina in mnogo vaščanov ga je spremljalo na poslednji poti. Ob odprtem grobu mu je govoril prijatelj-tovariš Rakovšček.

Dragi Janko, lahka ti gorska zemlja!

D.

KNJIŽEVNOST IN UMETNOST

OKLIC.

Že dolgo gori v nas neugasna želja po združitvi vseh tukajšnjih umetnostnih in znanstvenih faktorjev našega rodu v vsestransko reprezentativno enoto. Gmotno podcenjevanje pa tudi duševno omalovaževanje našega kulturnega dela nas sili, da pred domačim in tujim svetom javno manifestiramo našo voljo in naš stanovski obstoj. Zavarovati se hočemo pred materialnim izžemanjem duševnega delavca od strani tistih imenitnih posameznikov in skupin, ki menijo, da je duševna produkcija potrebna le zato, da množi njih lastno blagostanje, medtem ko ne daje skromnemu producentu čiste kulture onega, kar je nujno potrebno za njegov obstanek in njegovo delo.

Sklenili smo zategadelj, da se osnuje organizacija, ki bo imela namen medsebojno zblíževati naše umetnike in znanstvenike. Društvo se bo zavzemalo za gnotne in moralne koristi svojih članov, združilo pa bo tudi ves naraščaj, ki je na poti k umetnosti in znanstvu, da mu s svojo pomočjo zagotovi zdrav in uspešen razvoj.

Pozivamo vse jugoslovanske umetnike vseh strok in znanstvenike v Italiji, da najaviijo svoj pristop v snujoče se društvo. Rok za prijave je določen do 15. aprila t. l.; takoj potem bo v Gorici ustanovni občni zbor. Prosimo tudi, da se na nižje označeni naslov sporoče morebitne želje in nasveti glede

društvenega delovanja ter glede organizacije kot take.

Naslov za prijave: Albert Širok, Trst, Chiarbola superiore, 11.

France Bevk, Stano Kosovel, Jože Pahor,
Josip Ribičič.

«Mladika», naš najboljši družinski list — med nami še premalo razširjen — stopa z letošnjim letom v 3. leto. Izhaja odslej enkrat na mesec v večjem formatu, prinaša mnogo slik in ima več prilog (kulturni vestnik, glasbena priloga, platnice.) Urejuje ga priljubljeni goriški pesnik (bivši naš tovariš) Francé Bevk. Dosedaj sta izšli 2 številki. Novo naslovno stran je narisal prof. L. Špacapan, vinjete pa akad. slikar A. A. Bucik. — Remec je začel priobčevati slovensko povest «Andrej Košuta», ki bo izhajala vse leto. Istotako bo izhajala do konca leta povest Ivana Preglja «Gloriosa», nadaljevanje družinske zgodbe «Otroci solnca», ki je izhajala v D. in S. (XXXII.) Poleg teh dveh so zastopani v prozi sledeči: Bevk (Povesti o strahovih), Jeglič (Gospodična Anica in pedagogika), Keber (Brez. Kult.-zgod. paberkij) i. dr. Nadalje je Gradnikov prevod «Kdo je kriv» (iz srbščine.) Med pesniki so: Bevk, Butkovič, Kosovel, Pastuških (dr. Budal), Pregelj, Samec, Vodnik i. dr. Važen prispevek k zgodovini domačega slovenskega slovstva so «Obrazi naših mož», kjer se bodo kronološko podajali baje vsi naši najznamenitejši književniki v Primorju. Belé nam je orisal življenje in delovanje

znamenitega pridigarja Ivana Svetokriškega, dr. Lovrenčič pa pesnika in vzgojeslovca Valentina Staniča. Prof. Budal ima študijo «Čigav je Dante», dr. Res «Smrt Leonida Andrejeva», Filipčič pa po-topis po Italiji (Po deželi citron in rožičev.) Poleg tega je še mnogo raznovrstnega blaga. Zanimljive so tudi rubrike: Iz naše književnosti (Cankar, Detela), Za naše malčke, Ženski svet i. dr. «Mladika» je edina naša domača revija. Vsem tovarišem in tovarišicam jo prav toplo priporočamo. Stane na leto samo 20 L (pol leta 10 L.) Naroča se pri upravi v Gorici, ul. Carducci 4. F. E.

RAZNO

Naročniki Nov. roda. V seznamu goriškega okraja je popraviti število naročnikov v Gornjem polju in Ložicah. V prvem kraju jih je namreč 12, v drugem 5, skupno torej 17.

Er. cor. V štev. 8 v članku «V krizi» je popraviti v šestih vrstih prvega stolpca tako-le: «kmetske in delavske množice ljudske in socialdemokratske stranke». Krekov izrek pa (spodaj) se glasi: Polasti se moči in šibki gredo sami s teboj!

Pevski zbor «Zveže» priredi 30. aprila koncert v Gorici. Zbor goriškega učiteljskega društva nastopi samostojno in skupno z zvezinim zborom. Naj se vsak član zborov pridno udeležuje vaji! Navdušenje ne sme popustiti. Ne pozabimo, da bo kritika, domača in tuja, upravičeno gledala strožje na nas kot na druge. — O vzporedju v prihodnji številki.

Skupna vaja vseh pevcev se vrši 9. aprila v Trstu na C. M. šoli pri Sv. Jakobu ob 9 dopoldne. Člani, ki morajo v soboto 8. aprila prenočiti v Trstu, naj to sporoče na naslov Čok Anica, Trst, Via Risorta 3.

Prošnja. Oni tovariši(ice), ki se zanimajo za «Slovarček tujk» (izhaja v let. «Mladiki»), so blagohotno naprošeni, da mi sporočé vse nedostatke in pomankljivosti istega, za kar bom vsakemu jako hvaležen. — Franc Eržen (Trst, Gretta 1.)

ZAHVALA.

«Kovaški odmevi» v Lokovcu so darovali ob priliki prireditve veselice L 70^a za ljudskošolsko knjižnico. — Priznanje smisla za napredek in zahvala darovateljem!

Zač. vod.: Ant. Bratuž.

LISTNICA UPRAVE «NOVEGA RODA».

S 3. številko je prvo četrtletje pri kraju. Naročniki naj pošljejo nadaljno naročnino tako, da jo dobi uprava do 1. aprila, drugače se jim list ustavi. Tudi šole naj naznanijo najkasneje do tega dne morebitne izpremembe v številu naročnikov za 2. četrtletje in plačajo zastanke.

Bodite vestni in točni!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Kol. A. Č. Matulji. Molim izveštaj vaše skupštine od 2 tek. — Liburnija inače mudro — šuti.

Zar je tamo sve u redu? Imenujte društvene i uopće učiteljsko - školske novinarske izvestitelje.

M. Demarin. Očekujem Vašu kritiku Cronijeve Prve čitanke. —

STATISTIKA NAROČNIKOV NA „NOVI ROD“

TOLMINSKI OKRAJ

IME ŠOLE	Štev. razredov.	Štev. otrok.	Štev. naročnikov za l. 1921.	V odstotkih	Povprečno na vsako učilnico
Borjana	1	86	1*	—	—
Bovec	4	195	13	6.5	3
Breginj	2	148	1*	—	—
Bukovo	1	158	7	3.7	6
Cerkno	5	103	21	9.6	4
Cezsoča	1	89	4	4.4	3
Drežnica	2	203	1*	—	—
Gorje	1	59	1*	—	—
Grahovo	2	125	11	8.8	5
Hudajužna	1	89	4	4.4	3
Idrija pri Bači	1	78	5	6.2	4
Idriško	2	121	14	11	7
Kal	1	52	1*	—	—
Kamno	1	70	5	7.5	4
Kobarid	4	160	26	10	6
Kred	1	115	9	8.2	8
Livek	1	69	1*	—	—
Lubinj	1	59	1*	—	—
Log	1	82	2	2.5	1
Logje	1	76	11	9.9	10
Lom (Tolmin)	1	66	9	15	8
Sv. Lucija	2	193	34	9.9	10
Nemški Rut	1	83	1*	—	—
Novake	1	82	15	19	14
Orhek	1	63	1*	—	—
Prčine	1	62	5	8.3	4
Planina	1	81	1*	—	—
Podbelo	1	58	11	9.9	10
Podbrda	2	203	11	5	3
Podmelec	2	192	26	10	24
Dol. Trebuša-Stopnik	1	120	4	3.3	3
Jevšček - Ravne	1	46	5	9.9	5
Vrsno - Krn	1	92	7	8	6
Lepena	1	36	1*	—	—
Polubinj	1	92	2	1.8	?
Ponikve	1	100	8	7	7
Ravne - Kobarid	1	59	1*	—	—
Robedišče	1	52	3	6	2
Ruti	1	31	*	—	—
Sedlo	2	115	1*	—	—
Slap	1	64	6	8	5
Smast	1	90	8	7	7
Soča	?	04	2	2	1
Srpenica	1	68	1*	—	—
Staroselo	1	57	13	9.9	12
Strmec	1	35	6	19	5
Stržišče	1	95	1*	—	—
Sušid	1	32	3	9	2
Sebrelje	1	54	2	4	1
Tolmin lj. š.	5	260	43	9.7	8
Trenta	1	67	1*	—	—
Trnovo	1	56	5	9.8	4
St. Viška gora	1	127	3	2.3	3
Volarje	1	52	1*	—	—
Volče	2	170	1*	—	—
Zakriž	1	45	3	4.4	2
Zakojca	1	45	7	9.9	6
Zalaz	1	38	1*	—	—
Zaga	2	165	3	1.2	1
Temeline Loje	1	79	12	15	11
Potovalne šole po	—	—	1	—	—

*) Pri vsaki šoli vštet en izvod naročen po okr. šol. svetu.

Tretjina šol (21) bi ne poznale našega mladinskega lista, ako bi okrajni šolski svet v Tolminu bil tako brezbrizen, kakor učiteljstvo dotičnih šol.